

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 226.572 van 27 februari 2014
in de zaak A. 205.255/VII-38.565.**

In zake : Gunther LAMBRICHTS
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Pieter Jongbloet
 kantoor houdend te 1000 Brussel
 Jan Jacobsplein 5
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

 het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door
 de Vlaamse regering
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Bart Bronders
 kantoor houdend te 8400 Oostende
 Archimedesstraat 7
 bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkommende partijen :

 1. de NV WINDVISION BELGIUM
 2. de CVBA ECOPOWER
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Wim Mertens
 kantoor houdend te 3580 Beringen
 Scheigoorstraat 5
 bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 19 juni 2012, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 16 mei 2012 waarbij het beroep ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Limburg van 10 november 2011, houdende het deels verlenen van de milieuvergunning aan de NV Windvision Belgium en de

CVBA Ecopower voor de exploitatie van een windturbinepark, gelegen aan de Damerstraat, Paneelstraat en Bivelenweg te Bilzen en Hoeselt, gedeeltelijk gegrond wordt verklaard en de beroepen beslissing wordt bevestigd, mits wijziging van de bijzondere vergunningsvoorwaarden.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 221.467 van 22 november 2012 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit verworpen.

Verzoeker heeft een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkommende partijen hebben een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomsten zijn toegestaan bij beschikking van 13 december 2012. De tussenkommende partijen hebben een memorie ingediend.

Auditeur Rita Van Den Eeckhout heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij en de tussenkommende partijen hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 21 november 2013.

Kamervoorzitter Luc Hellin heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Sander Kaïret, die loco advocaat Pieter Jongbloet verschijnt voor verzoeker, advocaat Liesbeth Tommelein, die loco advocaat

Bart Bronders verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Philippe Dreesen, die loco advocaat Wim Mertens verschijnt voor de tussenkomende partijen, zijn gehoord.

Auditeur Rita Van Den Eeckhout heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Op 27 mei 2011 dienen de tussenkomende partijen een milieuvergunningsaanvraag in voor het exploiteren van een windturbinepark met vier windturbines, op percelen gelegen aan de Damerstraat, Paneelstraat en Bivelenweg te Bilzen en te Hoeselt (langsheen de E313).

3.2. Tijdens het openbaar onderzoek in de stad Bilzen, dat afgesloten wordt op 18 augustus 2011, worden elf bezwaren ingediend. Naar aanleiding van het openbaar onderzoek in de gemeente Hoeselt, eveneens afgesloten op 18 augustus 2011, worden negen bezwaren ingediend.

3.3. Bij besluit van 10 november 2011 verleent de deputatie van de provincie Limburg de milieuvergunning voor de exploitatie van drie windturbines. De vergunning voor de vierde turbine wordt geweigerd.

3.4. Tegen dit besluit stelt verzoeker op 23 december 2011 bestuurlijk beroep in bij de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur.

3.5. In het kader van de beroepsprocedure worden verscheidene adviezen verleend :

- a) het Vlaams Energieagentschap adviseert gunstig;
- b) de afdeling Stedenbouwkundig Beleid en Onroerend Erfgoedbeleid verleent op 6 februari 2012 een gunstig advies en op 17 april 2012 een aanvullend gunstig advies;
- c) het Agentschap voor Natuur en Bos deelt op 8 februari 2012 mee geen fundamentele bezwaren te hebben tegen het verlenen van de milieuvergunning;
- d) de afdeling Milieuvergunningen brengt op 23 februari 2012 een voorwaardelijk gunstig advies uit;
- e) op 28 februari 2012 geeft de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie een gedeeltelijk gunstig advies.

3.6. Op 16 mei 2012 verklaart de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur het beroep gedeeltelijk gegrond en bevestigt zij de beslissing van de deputatie, mits wijziging van de bijzondere exploitatievoorwaarden.

Dit is het thans bestreden besluit, waarvan de voor het huidige beroep relevante motieven als volgt luiden :

"Overwegende dat de inrichting is gelegen in agrarisch en landschappelijk waardevol agrarisch gebied;

Overwegende dat agrarische gebieden bestemd zijn voor de landbouw in de ruime zin; dat behoudens bijzondere bepalingen de agrarische gebieden enkel de voor het bedrijf noodzakelijke gebouwen, de woning van de exploitanten, benevens verblijfsgelegenheid voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaakt, mogen bevatten en eveneens para-agrarische bedrijven; dat de aanvraag niet in overeenstemming is met het geldend gewestplan;

Overwegende dat met toepassing van artikel 5.6.7 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) een milieuvergunningsaanvraag voor een nieuwe inrichting gunstig geadviseerd en vergund kan worden in afwijking van de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift, voor zover de goede ruimtelijke ordening niet wordt geschaad en de inrichting stedenbouwkundig vergunbaar is in afwijking van de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift;

Overwegende dat artikel 4.4.9 van de VCRO voorziet in de mogelijkheid om bij het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning in een gebied dat sorteert onder de voorschriften van een gewestplan, af te wijken van de bestemmingsvoorschriften, indien het aangevraagde kan worden vergund op

grond van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, zoals de tekst ervan is vastgesteld bij het besluit van 11 april 2008; dat overeenkomstig het artikel 7.4.13, eerste lid, van de VCRO, het bestemmingsvoorschrift agrarisch gebied concordeert met de standaardtypebepaling voor het gebied landbouw; dat voormelde standaardtypebepaling windturbines toelaat voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen; dat dit moet worden aangetoond in een lokalisatienota waarin de mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten dienen te worden beschreven en geëvalueerd;

Overwegende dat bij de aanvraag een lokalisatienota werd gevoegd; dat de projectzone de autosnelweg E313, die zuidelijk van het park ligt, volgt; dat de spoorlijn Antwerpen-Montzen en het Albertkanaal wat verderop zijn gelegen in noordelijke richting; dat het principe van de gedeconcentreerde bundeling bijgevolg gerespecteerd wordt;

Overwegende dat de projectzone ruimtelijk gunstig kan beoordeeld worden omdat de schaal van het landschap en de lijninfrastructuur overeenstemmen met het vooropgestelde project waardoor het project potentieel bestaanbaar is met de onmiddellijke omgeving; dat uit het gunstige advies van het agentschap Onroerend Erfgoed, uitgebracht in het kader van de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag, eveneens blijkt dat geen landschappelijke waarden worden geschaad; dat de aanvraag in overeenstemming is met de goede ruimtelijke ordening;

Overwegende dat uit het voorgaande blijkt dat de voorwaarden van artikel 5.6.7 VCRO vervuld zijn; dat de aanvraag in afwijking van het gewestplan vergund kan worden".

3.7. Aan de tussenkomende partijen werd op 14 december 2011 een stedenbouwkundige vergunning verleend voor het oprichten van vier windturbines met bijhorende infrastructuur op de betrokken locatie. Deze vergunning wordt thans aangevochten voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

IV. Onderzoek van het tweede middel

Standpunt van de partijen

4. In een tweede middel voert verzoeker de schending aan van de artikelen 4.4.9, 5.6.7 en 7.4.13 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening

(hierna : VCRO), van artikel 3 van het besluit van de Vlaamse regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen (hierna : typevoorschriftenbesluit), van de artikelen 11.4.1 en 15.4.6.1 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen, van het gewestplan Sint-Truiden-Tongeren, vastgesteld bij koninklijk besluit van 5 april 1977, en van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen.

Hij stelt dat voormelde bepalingen zijn geschonden, doordat in het bestreden besluit het principe van de clichering wordt toegepast, zonder rekening te houden met de esthetische en landschappelijke kwaliteiten van het landschap en zonder de verenigbaarheid van het project met de ter plaatse bestaande ordening na te gaan.

In een eerste onderdeel zet hij uiteen dat het principe van de clichering enkel kan worden toegepast indien de landschappelijke kwaliteiten niet worden verstoord en dat dit des te meer geldt in gebieden met overdruk "landschappelijk waardevol gebied". Uit de overwegingen van het bestreden besluit blijkt volgens hem echter niet dat de vergunningverlenende overheid ook maar enigszins heeft stilgestaan bij de eisen ter vrijwaring van het landschap die uit de ligging van twee windturbines in agrarisch landschappelijk waardevol gebied voortvloeien. Hij is van oordeel dat de overeenstemming van de werken met de bestemming "landschappelijk waardevol gebied" onmogelijk kan worden afgeleid uit de vage overweging dat de projectzone ruimtelijk gunstig kan worden beoordeeld omdat de schaal van het landschap en de lijninfrastructuur overeenstemmen met het vooropgestelde project, nu het hier een open landschap betreft ondanks de aanwezigheid van een autosnelweg.

Voorts wijst hij erop dat de omzendbrief EME/2006/01-RO/2006/02 van 12 mei 2006 -"Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines" (hierna : omzendbrief),

waarin het principe van de gedeconcentreerde bundeling is opgenomen, geen verordenende kracht heeft en de overheid er niet van ontslaat de werken concreet te toetsen aan de goede ruimtelijke ordening en dat de toetsing aan de afwegingselementen in de omzendbrief geen concrete stedenbouwkundige beoordeling vormt, zoals voorgeschreven door de in het middel aangehaalde bepalingen.

5. De verwerende partij antwoordt dat in het bestreden besluit de geplande inrichting wel degelijk op concrete wijze wordt getoetst aan de mogelijkheid om af te wijken van de bestemmingsvoorschriften en aan de goede ruimtelijke ordening, waarbij rekening wordt gehouden met het feit dat aan het esthetisch criterium moet zijn voldaan omdat de inrichting gedeeltelijk is gelegen in landschappelijk waardevol gebied.

Zij wijst op het advies van de afdeling Stedenbouwkundig Beleid en Onroerend Erfgoedbeleid, waaraan het bestreden besluit refereert en waarin wordt overwogen dat de inplanting van windturbines in agrarisch gebied en landschappelijk waardevol agrarisch gebied kan worden toegelaten op basis van artikel 4.4.9 VCRO, waarin uitdrukkelijk wordt verwezen naar de ruimtelijke argumenten die daaromtrent door de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar zijn opgenomen in de stedenbouwkundige vergunning van 14 december 2011 en waarin ook wordt aangegeven dat deze de ruimtelijke argumenten van de indiener van het beroep ontkrachten. In de stedenbouwkundige vergunning zou de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar omtrent de goede ruimtelijke ordening onder meer overwegen dat het betrokken gebied, door de aanwezige grootschalige en ruimtelijk structurerende lijninfrastructuur gevormd door de E313, niet meer onaangetast is.

De verwerende partij wijst erop dat in het aanvullend advies van de afdeling Ruimtelijke Planning en Stedenbouwkundig Beleid wordt ingegaan op de vaststelling dat het gebied door de reeds aanwezige lijninfrastructuur niet meer onaangetast is en dit conform de rechtspraak van de Raad van State gevolgen heeft

voor de beoordeling van de schoonheidswaarde van het landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Zij argumenteert dat de schoonheidswaarde niet in het gedrang komt, omdat in die context werd opgemerkt dat de bijkomende visuele hinder en ruimtelijke impact die door de aangevraagde windturbines wordt veroorzaakt beperkt is.

Dat verzoeker het niet eens is met de beoordeling in het bestreden besluit, in de adviezen en in de stedenbouwkundige vergunning omtrent de verenigbaarheid van de inrichting met de schoonheidswaarde van het landschappelijk waardevol agrarisch gebied, impliceert volgens de verwerende partij niet dat ter zake geen concrete beoordeling zou hebben plaatsgevonden.

6. De tussenkomende partijen verwijzen naar artikel 4.1 van de bijlage bij het typevoorschriftenbesluit en naar artikel 4.4.9 VCRO. Zij merken op dat door verzoeker niet wordt betwist dat de algemene bestemming niet in het gedrang wordt gebracht, noch dat een lokalisatienota werd opgesteld in het kader van de bouwaanvraag.

Zij laten gelden dat voor zover verzoeker verwijst naar een arrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen waarin wordt geoordeeld dat de bestemming "landschappelijk waardevol agrarisch gebied" niet zou concorderen met de categorie "landbouw", de Raad van State niet is gebonden door een arrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen, dat bovendien een onjuist standpunt hanteert.

De tussenkomende partijen zijn van oordeel dat de aanvraag wel degelijk in overeenstemming is met de stedenbouwkundige voorschriften van het gebied en dat enkel de vraag dient te worden gesteld of de aanvraag ook verenigbaar is met de goede ruimtelijke ordening en de omgeving, hetgeen volgens hen evenzeer het geval is.

Zij betogen dat luidens de rechtspraak van de Raad van State de stedenbouwkundige verenigbaarheid met de omgeving en de goede plaatselijke ruimtelijke ordening slechts in beperkte mate dient te worden onderzocht in het kader van een milieuvergunningsaanvraag en dat het niet de bedoeling kan zijn om in dat verband het inhoudelijk onderzoek dat moet worden gevoerd naar aanleiding van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag over te doen, nu de milieuwetgeving en de stedenbouwwetgeving een andere finaliteit hebben.

Voorts betwisten zij dat het bestreden besluit zou steunen op de omzendbrief. Op grond van de techniek van de clichering worden deze bestemmingsvoorschriften immers buiten spel gezet en dient de aanvraag enkel te voldoen aan artikel 4.4.9 VCRO en aan het typevoorschriftenbesluit.

De kritiek dat de schoonheidswaarde van het gebied niet wordt betrokken in de beoordeling, kan volgens hen niet worden gevolgd, aangezien verzoeker hiermee lijkt terug te grijpen naar de gewestplanbestemming "landschappelijk waardevol agrarisch gebied", terwijl deze bestemming helemaal niet ter beoordeling staat.

Vervolgens wijzen zij erop dat de lokalisatienota een uitvoerige visualisatie en fotoreportage van de wijde omgeving bevat, conform artikel 3.1.8 van de omzendbrief.

Zij stellen dat de overweging dat het gebied door de aanwezige grootschalige en ruimtelijk structurerende lijninfrastructuur gevormd door de E313 niet langer onaangetast is, niet alleen juist is, maar voortvloeit uit het beoordelingskader van de omzendbrief. De door verzoeker aangehaalde rechtspraak dat de overeenstemming van een aanvraag met de omgeving niet mag worden afgeleid uit het gegeven dat de omgeving niet langer onaangetast is, kan volgens hen dan ook niet worden toegepast op het bestreden besluit, nu de omzendbrief precies oplegt om deze elementen in de beoordeling te betrekken.

7. Verzoeker dupliceert dat de aantasting van het gebied door reeds bestaande beperkte bebouwing geen aanleiding vormt om het gebied nog verder aan te tasten en dat de door het gewestplan aan een bepaald gebied gegeven bestemming evenzeer op de toekomst is gericht, zeker wanneer die bestemming er uitdrukkelijk toe strekt de specifieke waarden van het gebied te vrijwaren en zelfs te ontwikkelen.

Hij stelt dat de omgeving zich kenmerkt door een open landschap, ondanks de aanwezigheid van een autosnelweg die zich voornamelijk horizontaal uitstrekt, en geen grootstedelijk of grootschalig karakter heeft, integendeel zijn de beemden langs de E313 zelfs biologisch waardevol.

Hij wijst erop dat volgens het provinciaal ruimtelijk structuurplan de windturbines worden ingeplant in de "landschappelijk waardevolle open ruimte gebieden van Haspengouw" en dat blijkens het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Hoeselt en Bilzen beide besturen de landbouw, de natuur en de open ruimte wensen te versterken over de grenzen heen, ondanks de zogenaamde barrière die de E313 vormt.

De motivering dat de aanvraag in overeenstemming is met de goede ruimtelijke ordening nu er aansluiting wordt gezocht bij de bestaande grootschalige infrastructuur en de omgeving niet langer onaantast is, is volgens verzoeker dan ook onvoldoende, gelet op de overdruk "landschappelijk waardevol agrarisch gebied" en de geldende ruimtelijke structuurplannen.

Voorts merkt verzoeker op dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen in menige arresten heeft vastgesteld dat de overdrukbestemming "landschappelijk waardevol agrarisch gebied" niet voorkomt in de tabel van artikel 7.4.13 VCRO en evenmin in de bijlage bij het typevoorschriftenbesluit, hetgeen zou betekenen dat de inplanting van windturbines in landschappelijk waardevol agrarisch gebied niet mogelijk is.

Verzoeker benadrukt dat in landschappelijk waardevolle gebieden beperkingen gelden met het doel het landschap te beschermen of aan landschapsontwikkeling te doen en dat in dergelijke gebieden slechts werken kunnen worden uitgevoerd op voorwaarde dat zij de schoonheidswaarde van het landschap niet in gevaar brengen. Het principe van de clichering toelaten zonder dergelijke bijkomende toetsing, zou volgens hem de bestaansreden van de overdruk "landschappelijk waardevol gebied" volledig uithollen.

Ten slotte wijst verzoeker op het gebrek aan motivering in het bestreden besluit omtrent de aanwezigheid van woningen in de omgeving en de inpasbaarheid van het project in de bestaande plaatselijke ruimtelijke ordening. Dit is volgens hem nochtans van cruciaal belang bij de beoordeling van de aanvraag, aangezien de afstandsregels waarin de geldende Vlare-reglementering voorziet, te dezen niet worden nageleefd.

8. In hun laatste memorie stellen de tussenkomen partijen dat het betrokken project in het bestreden besluit wel degelijk getoetst wordt aan het zogenaamde esthetisch criterium, nu in dat besluit wordt overwogen dat het project het lijntraject van de E313 volgt.

Zij wijzen erop dat de provincie Limburg een omstandig onderzoek heeft gevoerd naar potentiële locaties voor windturbines, wat heeft geleid tot de afbakening van zones waar windturbines kunnen worden ingeplant zonder waardevolle landschappen aan te tasten. Het betrokken project is volgens hen gelegen in dergelijke zone.

Daarnaast wijzen zij op een landschapsstudie, uitgevoerd door een onafhankelijk studiebureau voorafgaand aan de milieuvergunningaanvraag, waarin het landschap in detail werd bestudeerd met betrekking tot alle mogelijke ankerplaatsen, puntrelicten, relictzones en beschermde gezichten en waarbij werd besloten dat de visuele impact van windturbines in het projectgebied lokaal en beperkt is.

Zij verwijzen naar het bijkomend advies van de dienst Onroerend Erfgoed, dat gunstig is, omdat "(d)e windturbines (...) zullen worden ingeplant parallel met een (...) beeldbepalend lijnelement, de autosnelweg E313 (...) in een open, agrarisch gebied, dat noch beschermd, noch in een ankerplaats of relictzone gelegen is".

Beoordeling

9. Artikel 4.4.9 VCRO luidt als volgt :

"§1. Het vergunningverlenende bestuursorgaan mag bij het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning of een verkavelingsvergunning in een gebied dat sorteert onder de voorschriften van een gewestplan, afwijken van de bestemmingsvoorschriften, indien het aangevraagde kan worden vergund op grond van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, zoals de tekst ervan is vastgesteld bij het besluit van 11 april 2008.

Het eerste lid laat geen afwijkingen toe op de voorschriften van het gewestplan die betrekking hebben op de inrichting en het beheer van het gebied.

§2. Voor de toepassing van § 1, eerste lid, geldt dat een bestemmingsvoorschrift van een gewestplan alleszins vergelijkbaar is met een categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding, indien deze concordantie vermeld wordt in de tabel, opgenomen in artikel 7.4.13, eerste lid, of in de concordantielijst, bepaald krachtens voornoemd artikel 7.4.13, tweede lid.

De Vlaamse Regering kan die concordanties verfijnen en bepalen voor welke bestemmingsvoorschriften van de gewestplannen geen vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bestaat";

en artikel 5.6.7, § 1, eerste lid, VCRO :

"Een milieuvergunningsaanvraag kan gunstig geadviseerd worden en vergund worden in afwijking op de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift, voor zover voldaan is aan beide hiernavolgende voorwaarden:

1° de goede ruimtelijke ordening wordt niet geschaad, hetgeen in het bijzonder betekent dat de ruimtelijke draagkracht van het gebied niet wordt overschreden en dat de voorziene verweving van functies de aanwezige of te realiseren bestemmingen in de onmiddellijke omgeving niet in het gedrang brengt of verstoort;

2° de inrichting is stedenbouwkundig vergunbaar in afwijking van de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift of, voor zover het gaat om een bestaande inrichting, is hoofdzakelijk vergund".

De geplande windturbines 1 en 2 zijn gelegen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

De voor een "vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding" bepaalde standaardtypebepalingen, zijn vermeld in de bijlage bij het typevoorschriftenbesluit.

Luidens de toelichting bij de typebepaling "agrarisch gebied" in de bijlage bij het voornoemde besluit wordt aangegeven dat "natuurbehoud, landschapszorg en recreatief medegebruik (...) ondergeschikte functies (zijn) in het agrarisch gebied". Op die wijze kunnen het "esthetische" en het "agrarische" binnen deze categorie aan elkaar verbonden worden. De ruimere categorie "landbouw" kan aldus vergelijkbaar worden geacht met het gewestplanvoorschrift "landschappelijk waardevol agrarisch gebied".

Het bestemmingsvoorschrift "landbouw" is bijgevolg een vergelijkbare categorie van gebiedsaanduiding met het bestemmingsvoorschrift "landschappelijk waardevol agrarisch gebied".

Het voorschrift "landschappelijk waardevol" staat hieraan niet in de weg, aangezien het om een voorschrift in overdruk gaat waarbij de onderliggende bestemming of activiteit, landbouw is ongeacht de specifieke aanwijzing met betrekking tot de vrijwaring van het landschap.

Binnen de categorie van gebiedsaanduiding "landbouw" luidt de bijlage bij het typevoorschriftenbesluit onder de rubriek 4.1 "standaardtypebepaling" van "agrarisch gebied" onder meer als volgt :

"Het gebied is bestemd voor de beroepslandbouw.

Alle werken, handelingen en wijzigingen die nodig of nuttig zijn voor de landbouwbedrijfsvoering van landbouwbedrijven zijn toegelaten.

Een landbouwbedrijfszetel mag alleen de noodzakelijke bedrijfsgebouwen en de woning van de exploitanten bevatten, alsook verblijfsgelegenheid, verwerkende en dienstverlenende activiteiten voor zover die een integrerend deel van het bedrijf uitmaken.

(...)

Voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen, zijn de volgende werken, handelingen en wijzigingen eveneens toegelaten:

(...)

- het aanbrengen van windturbines en windturbineparken, alsook andere installaties voor de productie van (hernieuwbare) energie of energierecuperatie. De mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten dienen in een lokalisatienota te worden beschreven en geëvalueerd".

Artikel 4.4.9 VCRO sluit bijgevolg niet uit om een windturbinepark stedenbouwkundig te vergunnen in "agrarisch gebied", dat ook "landschappelijk waardevol" is.

Overeenkomstig het typevoorschriftenbesluit dienen ook de effecten van de inplanting ten aanzien van de landschappelijke kwaliteiten in een lokalisatienota te worden beschreven en geëvalueerd. De effecten op de landschappelijke kwaliteiten moeten aldus op een meer stringente wijze beoordeeld worden bij landschappelijk waardevol agrarisch gebied en er moet bijgevolg ook ruime aandacht besteed worden aan de esthetische toets.

De ligging van een inrichting in het bestemmingsvoorschrift landschappelijk waardevol gebied brengt bijgevolg met zich mee dat de overheid moet onderzoeken of de werken in overeenstemming kunnen worden gebracht met de eisen ter vrijwaring van het landschap. Deze esthetische toets moet zich ook weerspiegelen in de formele motivering van het besluit.

Deze toets aan het bestemmingsvoorschrift is verschillend van de toets met betrekking tot de overeenstemming van de inrichting met de onmiddellijke omgeving.

De overweging in de bestreden beslissing "dat de projectzone ruimtelijk gunstig kan beoordeeld worden omdat de schaal van het landschap en de lijninfrastructuur overeenstemmen met het vooropgestelde project waardoor het project potentieel bestaanbaar is met de onmiddellijke omgeving", is geen overweging waaruit zou moeten blijken dat de bestreden beslissing, in het bijzonder met betrekking tot de windturbines 1 en 2, aandacht heeft besteed aan de esthetische impact van het project op de schoonheidswaarde van het landschap zelf.

Voorts overweegt de bestreden beslissing dat uit het gunstige advies van het agentschap Onroerend Erfgoed, gegeven in het kader van de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag, eveneens blijkt dat geen "landschappelijke waarden" worden geschaad. Dat advies betreft evenwel louter een archeologische beoordeling met als bijkomende vermelding dat er "vanuit landschappen (...) geen opmerkingen" zijn.

De bestreden beslissing bevat aldus geen afdoende motivering met betrekking tot de overeenstemming van het project met het bestemmingsvoorschrift landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

Het eerste onderdeel van het tweede middel is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 16 mei 2012 waarbij het beroep ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Limburg van 10 november 2011, houdende het deels verlenen van de milieuvergunning aan de NV Windvision Belgium en de CVBA Ecopower voor de exploitatie van een windturbinepark, gelegen aan de Damerstraat, Paneelstraat en Bivelenweg te Bilzen en Hoeselt, gedeeltelijk gegrond wordt verklaard en de

beroepen beslissing wordt bevestigd, mits wijziging van de bijzondere vergunningsvoorwaarden.

2. Dit arrest dient bij uittreksel te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

3. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 350 euro.

De tussenkommende partijen worden verwezen in de kosten van de tussenkommsten, begroot op 250 euro, elk voor de helft.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zevenentwintig februari tweeduizend veertien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Luc Hellin,	kamervoorzitter,
Eric Brewaeys,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Elisabeth Impens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Elisabeth Impens

Luc Hellin